

1. Укажіть назву науки, яка вивчає взаємодопомогу, захист, агресію тварин:
 А ейдологія Б екологія
 В етологія Г етіологія
2. Який із методів найчастіше застосовував Карл фон Фріш для вивчення мови бджіл?
 А порівняння Б експеримент
 В спостереження Г кільцювання
3. Проявом якої форми поведінки є утворення шлюбних пар у лебедів-шипунів?
 А індивідуальної Б репродуктивної
 В соціальної Г набутої
4. Визначте причину, чому в окремих випадках хвилясті папуги в неволі не розмножуються, хоча шлюбні пари утворюють, а умови їхнього утримання найоптимальніші?
 А відсутність гніздового ящика, що є ключовим стимулом для репродуктивних інстинктів
 Б відсутність гніздового ящика, що є мотиваційним стимулом для спарювання
 В наявність клітки, у якій статеві інстинкти не проявляються
 Г у клітці має бути готове гніздо з пуховим настилем як необхідний пусковий стимул
5. Калан каліфорнійський, піднявшись на поверхню із здобутою їжею (моллюсками, морськими зірками, морськими їжаками), перевертається на спину, виймає з під правої передньої лапи камінь, розташовує його на грудях і вдарає об нього здобуту жертву. Який характер має описаний прояв поведінки?
 А розумова діяльність
 Б научіння
 В інстинкт
 Г умовний рефлекс
5. Який вид научіння спостерігається у випадку, коли шпаки перестають боятися нерухливого опудала, яке господарі вивісили на черешні для збереження врожаю?
 А звикання
 Б наслідування
 В загарбування
 Г осяяння

8. ВСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ ТЕРМІНІВ І ВИЗНАЧЕНЬ

Терміни

Визначення

А. Набуті реакції	1. Розвиток від простого до складного
Б. Комунікація тварин	2. Відсутня структура взаємовідносин
В. Анонімні угруповання	3. Спілкування тварин
Г. Еволюція поведінки тварин	4. Умовні рефлекс

ВИБЕРІТЬ ОДНУ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ

1. Восьминоги здатні облаштовувати житло. Зверху свій «будинок» вони прикривають великим плоским каменем-дахом, з боків підпирають камінцями, а спереду будують бар'єрну стіну з черепашок, моллюсків, камінців, краб'ячих панцирів. Яка діяльність є визначальною у таких проявах поведінки?
 А інстинктивна Б умовнорефлекторна
 В розумова Г научіння
2. З-поміж коралових риб з їх строкатим багатством кольорів і форм найбільш відомими є риби-ангели, риби-клоуни, риби-метелики, риби-папуги, риби-хірурги, риби-зебри, морські коники та ін. Які форми поведінки коралових риб пов'язані з їхнім яскравим забарвленням?
 А індивідуальні й репродуктивні Б репродуктивні й соціальні
 В індивідуальні й соціальні Г лише репродуктивні
3. Чому пози під час сну у різних тварин є проявами видотипової поведінки?
 А здійснюються однаковим способом всіма тваринами того самого виду
 Б здійснюються різними способами всіма тваринами того самого виду
 В здійснюються однаковим способом тваринами різних видів
 Г здійснюються різними способами тваринами різних видів -
4. Яку стратегію поведінки ілюструє фотографія, на якій шимпанзе годує тигреня?
 А стратегію конфліктів Б стратегію співпраці
 В стратегію жертвності Г стратегію виживання
5. Які з ознак є свідченням розумової діяльності шимпанзе?

- А передбачення якої-небудь події . Б використання знарядь праці
В спілкування за допомогою змістових сигналів . Г інстинктивне здійснення дій
6. Яка ознака **не** вказує на те, що сурикати є соціальними тваринами?
А складна система спілкування Б розподіл функцій між особинами '
В прагнення до сумісного перебування Г непостійність складу

8. ВСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ ТЕРМІНІВ І ВИЗНАЧЕНЬ

Терміни	Визначення
А. Вроджені реакції	1. Суворий порядок підлеглості
Б. Хомінг	2. Сукупність особин одного виду.
В. Угрупування	3. Інстинкт дому
Г. Ієрархія тварин	4. Безумовні рефлекси

Укажіть одну правильну відповідь.

1. Складна вроджена програма поведінки — це
А – таксис Б – рефлекс В – хомінг Г – інстинкт
2. Мігруючою твариною є
А – павук-хрестовик Б – горбуша В – горобець хатній Г – заєць-біляк
3. Полювання вовка на зайця — це приклад поведінки
А – харчової Б – захисної В – гігієнічної Г – репродуктивної
4. Суспільними тваринами є:
А – сови Б – восьминоги В – бджоли Г – стьожак

5. Установіть відповідність.

А – сприйняття візуальних об'єктів	1 – хемонавігація
Б – сприйняття електричного поля	2 – зорова орієнтація
В – сприйняття запахів	3 – астронавігація
Г – сприйняття положення зірок	4 – електронавігація

6. Установіть відповідність.

А – Будування гнізда ткачиком	1 – Дослідницька поведінка
Б – Переміщення худоби у пошуках кращого пасовища	2 – Харчова поведінка
В – Обнюхування собак при зустрічі	3 – Захисна поведінка
Г – Відкидання хвоста ящіркою	4 – Репродуктивна поведінка

Доповніть речення.

8. Періодичне переміщення тварин «туди й назад» між суттєво відмінними середовищами життя називається
9. Розподіл ролей (обов'язків) у тваринних угрупованнях називається

Тематичне оцінювання з теми «Поведінка тварин». 7 кл.

Варіант № 2

Укажіть одну правильну відповідь.

1. «Відчуття дому» — це

А – таксис Б – рефлекс В – хомінг Г – інстинкт

2. Мігруючою твариною є

А – лелека білий Б – ставковик великий В – тигр уссурійський
Г – ящірка прудка

3. Розпушування пір'я павичем перед павою — це приклад поведінки:

А – харчової Б – захисної В – гігієнічної Г – репродуктивної

4. Суспільними тваринами є

А – павуки-птахоїди Б – терміти В – кальмари Г – миші

5. Установіть відповідність.

А – сприйняття температури об'єктів	1 – магнітонавігація
Б – сприйняття магнітного поля	2 – ехолокація
В – сприйняття ультразвуку	3 – терморцепція
Г – сприйняття звуків	4 – акустична навігація

6. Установіть відповідність.

А – забирання відкладених яєць	1 – гігієнічна поведінка
Б – годування пташенят ластівкою	2 – репродуктивна поведінка
В – «вмивання» кішки	3 – територіальна поведінка
Г – потирання ведмедя спиною об кору дерев	4 – соціальна поведінка

Доповніть речення.

8. Тип внутрішньопопуляційних відносин, за якого особини утворюють стабільні групи, що займають і захищають певну територію, називається

9. Здатність тварин спілкуватись між собою за допомогою певних символів називається

I рівень (одне питання – 0,5 бала)

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

1. Укажіть прізвище вченого, якого вважають одним із засновників етології:

а) Ч. Дарвін; б) К. Лінней;
в) І. Павлов; г) Н. Тінберген

2. Визначте, прикладом чого є реакція слідування у птахів:

а) таксису; б) імпринтингу;
в) хомінгу; г) безумного рефлексу

3. Укажіть першу фазу поведінкового акту тварин:

- а) пошукова поведінка; б) завершальний акт;
 в) специфічний подразник; г) стан спокою
4. Визначте назву поведінки, яка формується на основі індивідуального досвіду тварин:
 а) умовна; б) набута;
 в) соціальна; г) спадкова
5. Визначте прикладом чого є грумінг:
 а) дослідницької поведінки; б) кормової поведінки;
 в) гігієнічної поведінки; г) гри
6. Укажіть групу тварин, представникам якої притаманна ехолокація:
 а) рептилії; б) хрящові риби;
 в) амфібії; г) комахи

II рівень (одне питання – 1 бал)

Завдання з вибором двох правильних відповідей.

7. Назвіть тварини, які ведуть поодинокий спосіб життя:
 а) тигр амурський;
 б) оса звичайна;
 в) дельфін афаліна;
 г) заєць сірий;
 д) степовий вовк;
8. Назвіть тварини, яким властива така форма просторової орієнтації як таксис:
 а) метелик-совка;
 б) кажан бразильський;
 в) равлик виноградний;
 г) евглена зелена;
 д) амеба
9. Укажіть приклади репродуктивної поведінки тварин:
 а) обмін світловими сигналами між самцем та самкою жуків-світлячків;
 б) розбудова бджолами гнізда;
 в) турнірні бої оленів;
 г) агресивна поза азіатського лісового скорпіона;
 д) полювання левів на зебру

III рівень (одне питання - 1,5 бала)

Завдання на визначення правильної відповідності.

10. Установити відповідність між формами поведінки тварин та прикладами.

Тип поведінкових реакцій	Приклади
1 дослідницька поведінка	А птахи будують гнізда
2 гігієнічна поведінка	Б собака зариває залишки їжі (кістки або м'ясо) у ґрунт
3 захисна поведінка	В тварина обнюхує навколишні предмети
4 харчова поведінка	Г тварина шукає притулку
	Д комахи чистять за допомогою кінцівок крила

11. Установити відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1 етнограма 2 комунікація 3 знаковий стимул 4 модель	А реєстрація всієї послідовності поведінкових реакцій і поз особин певного виду Б фіксація в пам'яті тварин ознак об'єктів під час формування або корегування вроджених поведінкових дій В передача інформації, що відбулась, коли тварина здійснює якусь дію, що змінює поведінку іншої особини Г зовнішній подразник, що спричиняє специфічну поведінкову реакцію у тварин Д штучні об'єкти, що мають характерні ознаки знакових стимулів

I рівень (одне питання – 0,5 бала)

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

- Зазначте характерну рису анонімних угруповань тварин:
 - кожний із членів "знає в обличчя" всіх інших;
 - сигнали поширюються безпосередньо;
 - можливий розподіл ролей;
 - спостерігають найпростішу ієрархію - лінійну
- Назвіть тварину, яка веде поодинокий спосіб життя:
 - зозуля звичайна;
 - кенгуру гігантський;
 - медоносна бджола;
 - шимпанзе звичайний
- Укажіть літеру грецького алфавіту, якою позначають перше місце в ієрархії домінування тварин:
 - β (бета);
 - ω (омега);
 - α (альфа);
 - θ (тета)
- Укажіть відстань розташування їжі від вулика, якщо бджола - розвідниця виконує простий коловий танок:
 - понад 100 м у напрямку півночі;
 - понад 100 м;
 - понад 100 м у напрямку півдня;
 - у межах до 100 м
- Укажіть назву поведінки, яка недоречна щодо обставин, у яких перебуває тварина:
 - зміщена;
 - спадкова;
 - соціальна;
 - набута
- Який із методів застосовував Карл фон Фріш для вивчення мови бджіл?
 - порівняння;
 - експеримент
 - спостереження;
 - кільцювання

II рівень (одне питання – 1 бал)

Завдання з вибором двох правильних відповідей.

- Назвіть тварини, які здатні до ехолокації:
 - метелики-совки;
 - свглени зелені;
 - прісноводні вугри;
 - зубаті кити;
 - північні олені

8. Назвіть тварини, які здатні здійснювати добові міграції:

- а) ліхтарна акула;
- б) лелека білий;
- в) дафнія;
- г) вечірниця руда;
- д) сонцевик будяковий

9. Визначте, які поведінкові акти можна віднести до грумінгу?

- а) будівництва гнізда сойкою;
- б) зимова сплячка медведя;
- в) пилові ванни горобців;
- г) купання в болоті слонів;
- д) полювання зграї вовків

III рівень (одне питання - 1,5 бала)

Завдання на визначення правильної відповідності.

10. Установити відповідність між формами поведінки та прикладами.

Форми поведінки	Приклади
1 дослідницька поведінка 2 пошук оптимального температурного режиму 3 захисна поведінка 4 ігрова поведінка	А соколи розігрують "лови", використовуючи як "здобич" соснові шишки Б метелик-бразник при нападi хижака демонструє плями на задніх крилах, що нагадують очі В обстеження своєї території лисицею в пошуках їжі Г чищення передніми лапками тіла мухою Д переміщення ящірки в затінок під час спеки

11. Установити відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1 таксис 2 комунікація 3 стимул 4 соціальне навчіння	А будь-який тип поведікового "впливу" з боку однієї особини, що спричиняє або здатний спричинити зміни в поведінці іншої особини Б передача інформації, що відбулась, коли тварина здійснює якусь дію, що змінює поведінку іншої особин В спрямований рух тварин стосовно якогось чинника

	Г зовнішній подразник, що спричиняє специфічну поведінкову реакцію у тварин Д спостереження тварини за поведінкою дорослих особин, переймання досвіду
--	---

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

- Укажіть прізвище вченого, який відкрив "мову танців" медоносної бджоли:
 - Н. Тінберген;
 - К. Лоренц;
 - К. Фриш;
 - Ч. Дарвін
- Визначте, як дослідники називають особину, що не узгоджує свої дії з діями інших членів угруповання:
 - домінантом;
 - омега - особиною;
 - бета - особиною;
 - асоціальною особиною
- Укажіть тварин, які найкраще розв'язували завдання в "досліді із ширмою":
 - голуби;
 - кури;
 - черепахи;
 - вовки
- Укажіть назву інстинкту повернення на свою ділянку проживання (додому) у тварин:
 - таксис;
 - хомінг;
 - грумінг;
 - міграція
- Проявом якої форми поведінки є утворення шлюбних пар у лебедів-шипунів?
 - індивідуальної;
 - соціальної;
 - репродуктивної;
 - набутої
- Укажіть сигнали, які насамперед використовують тварини, що перебувають на великій відстані в лісах:
 - зорові;
 - звукові;
 - хімічні;
 - електромагнітні

II рівень (одне питання – 1 бал)

Завдання з вибором двох правильних відповідей.

- Назвіть тварини, які ведуть суспільний спосіб життя:
 - зозуля звичайна;
 - заєць сірий;
 - афаліна чорноморська;
 - тигр амурський;
 - бобер європейський
- Назвіть тварини, які здатні здійснювати сезонні міграції:
 - заєць сірий;
 - ліхтарна акула;
 - лелека білий;
 - дафнія
 - вечірниця руда
- Назвіть угруповання тварини, які належать до анонімних:
 - косяк ставрид;
 - зграя косаток (дельфінів);
 - зграя сірої гуски
 - зграя павіанів;
 - колонія сірих пацюків

III рівень (одне питання - 1,5 бала)

Завдання на визначення правильної відповідності.

10. Установити відповідність між формами поведінки та прикладами.

Форми поведінки	Приклади
1 харчова поведінка	А sameць альтанника виконує танок, під час якого показує яскраве пір'я
2 репродуктивна поведінка	Б жаба завмирає, побачивши хижака
3 захисна поведінка	В богомол очікує жертву в засідці
4 гігієнічна поведінка	Г птахи «купаються» в піску
	Д ведмеді дряпають і гризуть кору дерев

11. Установити відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни	Визначення
1 вроджена поведінка	А сукупність складних спадково зумовлених стереотипних дій
2 набута поведінка	Б форми поведінки, які формуються в результат індивідуального досвіду тварини під час навчіння
3 інстинкт	В тварина робить безліч дій(проб), більшість з них виявляються помилковими
4 імпринтинг	Г форми поведінки, які передаються в спадок нащадкам від батьків
	Д фіксація в пам'яті ознак об'єктів під час формування або корегування вроджених поведінкових дій

I рівень

Виберіть одну правильну відповідь (0,5 б.)

- Науку, яка вивчає поведінку тварин називають ...
а) екологія; б) зоологія; в) фізіологія; г) етологія.
- Форми поведінки, які передаються в спадок нащадкам від батьків називаються...
а) вродженою поведінкою; б) набутою поведінкою; в) навчінням; г) імпринтингом.
- Періодичне переміщення тварин «туди і назад» між суттєво відмінними середовищами життя – це ...
а) орієнтування; б) міграція; в) імпринтинг; г) харчова поведінка.
- Визначте поведінку, що включає різноманітні поведінкові акти, спрямовані на виживання і життєзабезпечення окремої особини:
а) дослідницька; б) харчова; в) індивідуальна; г) гігієнічна.

5. Поведінку пов'язану з пошуками укриття, уникненням небезпек, охороною дитинчат називають ...

а) харчовою; б) захисною; в) гігієнічною; г) дослідницькою.

6. Укажіть, яка поведінка включає маркування або мічення меж ділянки та її охорону від інших тварин свого виду:

а) дослідницька; б) харчова; в) територіальна; г) гігієнічна.

10. Встановіть відповідність між формами поведінки тварин і їх зображеними прикладами: (2 б.)

а) дослідницька поведінка; б) харчова поведінка; в) репродуктивна поведінка; г) гігієнічна поведінка.

1	2	3	4
			

11. Встановіть відповідність між термінами та їх визначенням: (2 б.)

- а) Грумінг 1. Зміна індивідуальної поведінки в результаті попереднього досвіду, тобто взаємодії тварини з навколишнім світом.
б) Научіння 2. Поведінка пов'язана з поділом території на окремі ділянки.
в) Територіальна поведінка 3. Поведінка спрямована на очищення поверхні тіла, наприклад умивання, купання.
г) Альфа-особина 4. Лідер в угрупованні тварин.

2. Спрямовані дії організму у відповідь на внутрішні чи зовнішні подразники – це
а) інстинкт; б) поведінка; в) імпринтинг; г) етологія.

2. Форми поведінки, які формуються як результат індивідуального досвіду тварини під час научіння називаються...

а) вродженою поведінкою; б) набутою поведінкою; в) інстинктом; г) імпринтингом.

3. Найбільш відомими мігруючими тваринами є ...

а) птахи і риби; б) черви і комахи; в) кишковопорожнинні і ссавці; г) земноводні і птахи.

4. Визначте поведінку, що включає різноманітні поведінкові акти, спрямовані на знаходження, схоплювання, утримання здобичі:

а) дослідницька; б) харчова; в) індивідуальна; г) гігієнічна.

5. Поведінку пов'язану з очищенням поверхні тіла називають...

а) харчовою; б) захисною; в) грумінгом; г) дослідницькою.

6. Укажіть, яка поведінка включає всі типи взаємодій тварин в угрупованнях:

а) дослідницька; б) харчова; в) територіальна; г) соціальна.

10. Встановіть відповідність між формами поведінки тварин і їх зображеними прикладами: (2 б.)

а) діяльність за допомогою знарядь праці; б) захисна поведінка; в) репродуктивна поведінка; г) гігієнічна поведінка д) міграції

1	2	3	4
			

11. Встановіть відповідність між термінами та їх визначенням: (2 б.)

а) Стимул	1. Обмін спеціальними сигналами – демонстраціями.
б) Залицяння	2. Періодичне переміщення тварин «туди і назад» між суттєво відмінними середовищами життя.
в) Інстинкт	3. Будь-який тип поведінкового «впливу» з боку однієї особини, що спричиняє або здатний спричинити зміни в поведінці іншої особини.
г) Міграція	4. Сукупність складних спадково зумовлених стереотипних дій.

